

**ROZHODOVÁNÍ SOUDNÍHO DVORA EU
VE VĚCECH UZNÁNÍ A VÝKONU CIZÍHO
SOUDNÍHO ROZHODNUTÍ**

(ANALÝZA ROZHODNUTÍ DLE NAŘÍZENÍ BRUSEL Ibis)

Jiří Valdhans, Klára Drličková a kolektiv

Masarykova univerzita
Brno 2015

Vzor citace:

VALDHANS, Jiří ; DRLIČKOVÁ, Klára. *Rozhodování Soudního dvora EU ve věcech uznání a výkonu cizího soudního rozhodnutí : analýza rozhodnutí dle nařízení Brusel Ibis*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 292 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia; sv. č. 513. ISBN 978-80- 210-7784-3 (brož.)

Katalogizace v knize – Národní knihovna ČR

Valdhans, Jiří

Rozhodování Soudního dvora EU ve věcech uznání a výkonu cizího soudního rozhodnutí : (analýza rozhodnutí dle nařízení Brusel Ibis) / Jiří Valdhans, Klára Drličková a kolektiv. – 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

- 292 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia ; sv. č. 513.

ISBN 978-80- 210-7784-3 (brož.)

341.64* 341.171(4)* 341.985:347.95*

- Soudní dvůr Evropských společenství

- mezinárodní soudnictví

- evropské právo

- uznání a výkon cizích rozhodnutí v občanském soudním řízení

- kolektivní monografie

341 – Mezinárodní právo [16]

Tato publikace vznikla na Masarykově univerzitě v rámci projektu Interpretiční činnost SD EU k problematice uznávání a výkonu soudních rozhodnutí a k problematice kolizní (Nařízení Brusel I, Řím I a Řím II) číslo MUNI/A/0964/2013 podpořeného z prostředků účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum, kterou poskytlo MŠMT v roce 2014.

Recenzenti:

doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

doc. JUDr. PhDr. Miroslav Slašťan, Ph.D.

© 2015 Jiří Valdhans, Klára Drličková, Lucia Hudecová, Pavlína Janečková,

Iveta Rohová, Iva Šimková

© 2015 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-7784-3

VI ČASOVÁ PŮSOBNOST NAŘÍZENÍ BRUSEL IBIS (ČLÁNEK 66)

JUDr. Klára Drličková, Ph.D.

VI.1 Úvod

Článek 66 upravuje časovou působnost Nařízení Brusel Ibis. Podle tohoto ustanovení se Nařízení Brusel Ibis použije pouze na řízení zahájená, na veřejné listiny formálně vyhotovené nebo registrované a na soudní smíry schválené či uzavřené ke dni 10. 1. 2015 nebo po něm. Rozhodnutí vydaná v zahájených řízeních, veřejné listiny formálně vyhotovené nebo registrované a soudní smíry schválené přede dnem 10. 1. 2015 budou spadat nadále do působnosti Nařízení Brusel I.

Pokud jde o pravidla o příslušnosti obsažená v Nařízení Brusel Ibis, tak se použijí pouze v případech, že řízení u soudu členského státu bude zahájeno 10. 1. 2015 nebo později. Pravidla o uznání a výkonu rozhodnutí se použijí pouze tehdy, pokud rozhodnutí vzejde z řízení, které bude zahájeno 10. 1. 2015 nebo později. Na posouzení okamžiku zahájení řízení se použije ustanovení článku 32 Nařízení Brusel Ibis.⁴²⁴ Pravidla o uznání a výkonu veřejných listin a soudních smírů se použijí v případě, kdy bude veřejná listina formálně vyhotovená nebo registrovaná a soudní smír schválen či uzavřen ke dni 10. 1. 2015 nebo po něm.

V případě, kdy bude rozhodnutí sice vydáno 10. 1. 2015 nebo po něm, ale řízení bylo zahájeno před tímto datem, použijí se i nadále pravidla o uznání a výkonu obsažená v Nařízení Brusel I.⁴²⁵ Časová působnost Nařízení Brusel I je upravena v jeho článku 66. V souladu s článkem 66 odst. 1 se Nařízení Brusel I vztahuje pouze na řízení zahájená a veřejné

---

⁴²⁴ MANKOWSKI, Peter. Chapter VI. Transnational Provisions. In MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. *Brussels I Regulation*. Second Edition. Munich: Sellier European Law Publishers, 2012, s. 837.

⁴²⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda; VALDHANS, Jiří; DRLIČKOVÁ, Klára; KYSELOVSKÁ, Tereza. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie. (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 315.

listiny vypracované po jeho vstupu v platnost. Nařízení Brusel I vstoupilo v platnost 1. 3. 2002, pro ČR 1. 5. 2004. Před českými soudy se Nařízení Brusel I v části o příslušnosti použije, pokud bylo řízení zahájeno 1. 5. 2004 nebo později. V části o uznání a výkonu se před českými soudy určitě použije, pokud řízení, z něhož vzešlo rozhodnutí, o jehož uznání a výkon se žádá, bylo ve státě původu zahájeno po 1. 5. 2004. Pokud jde o veřejné listiny a soudní smíry, je možné je dle Nařízení Brusel I uplatnit, pokud byly vypracovány, resp. uzavřeny po vstupu nařízení v platnost (tedy před českými soudy po 1. 5. 2004).

Článek 66 odst. 2 Nařízení Brusel I však obsahuje přechodné ustanovení, které rozšiřuje časovou působnost Nařízení Brusel I v části o uznání a výkonu. Toto ustanovení uvádí, že pokud bylo řízení ve státě původu zahájeno sice před vstupem nařízení v platnost, lze rozhodnutí vydané po tomto datu uznat a vykonat podle Nařízení Brusel I, je-li splněna některá z podmínek uvedená v článku 66 odst. 2 písm. a) nebo b).

Právě k výkladu článku 66 odst. 2 se vztahuje rozhodnutí Soudního dvora (*C-514/10 Wolf Naturprodukte GmbH vs. SEWAR spol., s. r. o.*). Z textu článku 66 odst. 2 Nařízení Brusel I nelze jednoznačně určit, zda formulace „pokud však bylo řízení zahájeno v členském státě původu přede dnem vstupu tohoto nařízení v platnost, rozhodnutí, která byla vydána po tomto (...)“ míří na platnost Nařízení Brusel I v členském státě původu, nebo na platnost Nařízení Brusel I v členském státě výkonu.

Nařízení Brusel I však obsahuje ještě jednu skupinu pravidel, a to jsou pravidla o litispendenci a vzájemných žalobách. Jejich časová působnost není z článku 66 zcela zřejmá. Tato pravidla se určitě použijí, pokud obě řízení budou zahájena 10. 1. 2015 nebo později. Pokud budou obě řízení zahájena před tímto datem, použije se Nařízení Brusel I v případě, se jedná o řízení v členských státech nebo jiná úprava, pokud jde o vztah ke třetímu státu. Problematická situace nastane, pokud řízení druhé v pořadí bude zahájeno 10. 1. 2015 nebo později, ale první řízení před tímto datem. Touto otázkou se zabýval Soudní dvůr ve vztahu k Bruselské úmluvě (*C-163/95 Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamon*).

VI.2 Článek 66 odst. 2 Nařízení Brusel I

*C-514/10 Wolf Naturprodukte GmbH vs. SEWAR spol., s. r. o.*⁴²⁶

Právní věta: „Článek 66 odst. 2 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 (...) musí být vykládán tak, že pro založení působnosti tohoto nařízení pro účely uznání a výkonu soudního rozhodnutí je nezbytné, aby v době vydání tohoto rozhodnutí bylo uvedené nařízení platné jak v členském státě původu, tak v dožadovaném členském státě.“⁴²⁷

Faktický stav: Předběžná otázka byla položena Nejvyšším soudem ČR. Předběžná otázka vyvstala ve sporu mezi společností Wolfnaturprodukte se sídlem v Rakousku a společností SEWAR se sídlem v ČR. Rozhodnutím ze dne 15. 1. 2003 uložil *Landesgericht für Zivilrechtssachen* společnosti SEWAR povinnost zaplatit společnosti Wolf Naturprodukte GmbH určitou částku. Dne 21. 5. 2007 podala Wolf Naturprodukte k Okresnímu soudu ve Znojmě návrh, kterým se domáhala prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí na základě Nařízení Brusel I.⁴²⁸

Okresní soud ve Znojmě usnesením návrh zamítl s tím, že není splněna časová působnost Nařízení Brusel I. Podle ZMPS dospěl k závěru, že rozhodnutí rakouského soudu nespĺňuje podmínky pro jeho uznání a výkon na území ČR. Jednalo se totiž o rozsudek pro zmeškání a z údajů o řízení vyplývalo, že povinné byla odňata možnost řádně se účastnit řízení (návrh na zahájení řízení byl povinné doručen dne 15. 4. 2003 a konečné rozhodnutí bylo vydáno téhož dne). Kromě toho nebyl naplněn požadavek vzájemnosti při uznávání a výkonu rozhodnutí mezi ČR a Rakouskem. Wolf Naturprodukte podala proti tomuto usnesení odvolání. Krajský soud v Brně usnesením odvolání zamítl a usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Wolf Naturprodukte proto podala k Nejvyššímu soudu ČR dovolání, v němž namítala, že článek 66 Nařízení Brusel I je třeba interpretovat tak, že rozhodujícím dnem pro jeho použitelnost je den, kdy se Nařízení stalo platným obecně, a nikoli den, kdy se Nařízení stalo platným v konkrétním členském

⁴²⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 6. 2012. Wolf Naturprodukte GmbH vs. SEWAR spol., s. r. o. Věc C-514/10.

⁴²⁷ Tamtéž.

⁴²⁸ Tamtéž, body 12 - 13.

státě. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z dikce uvedeného článku 66 nelze jednoznačně určit časovou působnost Nařízení Brusel I, proto se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

„Je třeba článek 66 odst. 2 nařízení č. 44/2001 vykládat tak, že pro založení působnosti tohoto nařízení je nezbytné, aby v době vydání rozhodnutí bylo toto nařízení platné jak ve státu, jebož soud rozhodnutí vydává, tak i státu, v němž účastník usiluje o uznání a výkon takového rozhodnutí?“⁴²⁹

Odůvodnění: Soudní dvůr uvedl, že článek 66 odst. 1 Nařízení Brusel I stanoví, že se toto nařízení vztahuje pouze na řízení zahájená po vstupu tohoto nařízení v platnost. Této zásadě podléhá otázka soudní příslušnosti i ustanovení týkající se uznávání a výkonu soudních rozhodnutí. Článek 66 odst. 2 odchýlně od této zásady stanoví, že ustanovení Nařízení Brusel I týkající se uznávání a výkonu rozhodnutí se na rozhodnutí vydaná po vstupu uvedeného nařízení v platnost v řízeních zahájených před tímto dnem vztahují, pokud byla pravidla pro určení příslušnosti společná pro oba dotčené členské státy nebo pokud soud členského státu původu určil svou příslušnost na základě obdobných pravidel, jako jsou pravidla obsažená v Kapitole II Nařízení Brusel I.⁴³⁰

Článek 66 ovšem nespécifikuje, zda pojem „vstup v platnost“, který musí být v rámci tohoto článku vykládán jednotně, označuje vstup uvedeného nařízení v platnost ve státě, v němž je soudní rozhodnutí vydáno nebo ve státě, v němž se žádá o uznání a výkon tohoto rozhodnutí. Soudní dvůr poukázal, že z ustanovení Nařízení Brusel I je patrna úzká spojitost mezi pravidly o příslušnosti soudů obsaženými v Kapitole II a pravidly týkajícími se uznávání a výkonu rozhodnutí obsaženými v Kapitole III. Pravidla o příslušnosti a pravidla týkající se uznávání a výkonu soudních rozhodnutí nepředstavují odlišné a samostatné celky, ale jsou úzce spojena. Zjednodušený mechanismus uznávání a výkonu je odůvodněn vzájemnou důvěrou mezi členskými státy a především důvěrou soudu dožádaného státu vůči soudu státu původu. Nařízení Brusel I je v Kapitole III velmi liberální právě s ohledem na záruky, které jsou žalovanému přiznány v řízení ve státě původu.⁴³¹

⁴²⁹ Tamtéž, body 14 - 17.

⁴³⁰ Tamtéž, body 21 - 22.

⁴³¹ Tamtéž, body 23 - 26.

Z uvedeného Soudní dvůr dovodil, že použití zjednodušených pravidel uznávání a výkonu stanovených Nařízením Brusel I, která chrání zejména žalobce, jenž se díky nim může domoci rychlého, jistého a účinného výkonu soudního rozhodnutí vydaného v jeho prospěch v členském státě původu, je odůvodněné jen tehdy, bylo-li rozhodnutí, které má být uznáno nebo vykonáno, přijato v souladu s pravidly o příslušnosti obsaženými v téměř nařízeních, která chrání zájmy žalovaného. Za okolností, které nastaly ve věci v původním řízení, kdy má žalovaný sídlo na území státu, který v okamžiku zahájení řízení ani v den vydání soudního rozhodnutí ještě nebyl členským státem, takže je tento žalovaný pro účely použitelnosti Nařízení Brusel I považován za žalovaného s bydlištěm či sídlem ve třetím státě, není rovnováha mezi zájmy jednotlivých účastníků řízení stanovená tímto nařízením zajištěna.⁴³²

Soudní dvůr dále uvedl, že Nařízení Brusel I obsahuje určité mechanismy, které v počáteční fázi řízení ve státě původu zajišťují ochranu práv žalovaného; ty se však uplatní jen tehdy, má-li žalovaný bydliště či sídlo na území některého členského státu. Jedná se především o článek 26.⁴³³ Ve věci v původním řízení se jednalo o rozsudek pro zmeškání a lze mít za to, že žalované v původním řízení, na niž se ochranné mechanismy stanovené v článku 26 Nařízení Brusel I nevztahovaly, byla odňata možnost řádně se účastnit soudního řízení vzhledem k tomu, že rozhodnutí bylo vydáno téhož dne, kdy jí byl doručen návrh na zahájení řízení.⁴³⁴

Vlastní hodnocení autorky: Soudní dvůr zde dospěl k závěru, že z historie vzniku i ze systematiky a účelu článku 66 Nařízení Brusel I plyne, že v něm uvedeným pojmem „vstup v platnost“ je míněno datum, od kterého je toto nařízení použitelné v obou dotčených členských státech. Závěr tohoto rozhodnutí není použitelný pro samotné Nařízení Brusel Ibis, ale vzhledem k tomu, že i po 10. 1. 2015 bude po nějakou dobu nadále pro uznávání a výkon používáno Nařízení Brusel I, je třeba brát ho v potaz.

⁴³² Tamtéž, body 27 - 28.

⁴³³ Článek 28 Nařízení Brusel Ibis.

⁴³⁴ C-514/10 Wolf Naturprodukte GmbH vs. SEWAR spol., s r. o., body 29 - 32.

VI.3 Pravidla o litispenci a vzájemných žalobách a časová působnost Nařízení Brusel Ibis

*C-163/95 Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamond*⁴³⁵

Právní věta: „Článek 29 odst. 1 Úmluvy z roku 1989 o přístupu Španělského království a Portugalské republiky k Úmluvě o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že pokud se jedná o řízení ve stejné věci mezi stejnými stranami ve dvou smluvních státech, kde první z nich bylo zahájeno před vstupem úmluvy v platnost a druhé po něm, druhý soud musí aplikovat článek 21 Bruselské úmluvy,⁴³⁶ pokud první soud založil svoji příslušnost na pravidlech odpovídajících Bruselské úmluvě nebo na pravidlech vyplyvajících z úmluvy mezi dotčenými státy. Musí tak také dočasně učinit, pokud první soud ještě o své příslušnosti nerozhodl. Na druhou stranu, druhý soud nesmí použít článek 21, pokud první soud založil příslušnost na pravidlech, která uvedená kritéria nespĺňují.“⁴³⁷

Faktický stav: Toto rozhodnutí se týká výkladu článku 21 Bruselské úmluvy a článku 29 tzv. Sansebastiánské úmluvy z roku 1989,⁴³⁸ kterou Španělsko a Portugalsko přistoupilo k Bruselské úmluvě. Článek 29 upravoval časovou působnost Sansebastiánské úmluvy, resp. Bruselské úmluvy ve znění změn, které San Sebastianská úmluva přinesla. Článek 29 odst. 1 Sansebastiánské úmluvy uváděl, že Bruselská úmluva ve znění přístupových úmluv z roku 1978, 1982 a této úmluvy se vztahuje pouze na řízení zahájená a veřejné listiny vypracované po vstupu této úmluvy v platnost ve státě původu a tam, kde je žádáno uznání a výkon veřejné listiny, v dožádaném státě. Článek 29 odst. 2 pak obsahoval přechodné ustanovení, které uvádělo, že pokud bylo řízení zahájené před vstupem této úmluvy v platnost, ale rozhodnutí bylo vydáno po vstupu této úmluvy v platnost ve státě původu i v dožádaném státě, toto rozhodnutí se uzná a vykoná podle Kapitoly III Bruselské úmluvy

⁴³⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. 10. 1997. Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamond. Věc C-163/95.

⁴³⁶ Článek 27 Nařízení Brusel I; článek 29 Nařízení Brusel Ibis.

⁴³⁷ C-163/95 Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamond.

⁴³⁸ Úmluva z 26. 5. 1989 o přístupu Španělského království a Portugalské republiky k Úmluvě o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech a k Protokolu o její interpretaci Soudním dvorem se změnami k nim učiněnými Úmluvou o přístupu Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a se změnami učiněnými Úmluvou o přístupu Řecké republiky.

ve znění přístupových úmluvy z roku 1978, 1982 a této úmluvy, pokud byl soud příslušný podle pravidel, která se shodují s pravidly o příslušnosti obsaženými v kapitole II Bruselské úmluvy ve znění přístupových úmluv nebo podle pravidel obsažených v úmluvě uzavřené mezi členským státem původu a dožádaným členským státem, která byla platná v době zahájení řízení.⁴³⁹

V tomto případě bylo státem původu Portugalsko a dožádaným státem Velká Británie. Mezi Portugalskem a Velkou Británií vstoupila Sansebastiánská úmluva v platnost 1. 7. 1992. Spor vznikl mezi paní Horn s domicilem v Portugalsku a panem Cinnamondem domicilovaným ve Velké Británii. Jednalo se o zaplacení ceny za prodej akcií. 27. 8. 1991 podal pan Cinnamond před portugalským soudem návrh na určení, že paní Horn nedluží danou částku, paní Horn žádala o vydání opačného určení. 9. 11. 1992 zahájila paní Horn ve Velké Británii řízení o zaplacení této částky. Případ se dostal až k *House of Lords*, který vznesl předběžnou otázku.

„V situaci, kdy ve dvou smluvních státech probíhá řízení ve stejné věci a mezi stejnými stranami, kdy první řízení bylo ve smluvním státě A zahájeno před vstupem Bruselské úmluvy a/ nebo přístupové úmluvy v platnost a druhé bylo ve smluvním státě B zahájeno v souladu s článkem 2 Bruselské úmluvy poté, kdy Bruselská úmluva a/ nebo přístupová úmluva již platila v obou státech a s ohledem na článek 29 odst. 1 Sansebastiánské dohody (...) a článek 21 Bruselské úmluvy: Obsahuje Bruselská úmluva pravidla, zda řízení ve státě B může nebo musí být přerušeno či musí být odepřena příslušnost na základě probíhajícího řízení ve státě A? Je soud druhý v pořadí povinen nebo oprávněn za účelem posouzení, zda má odmítnout svoji příslušnost a zastavit řízení, zkoumat na jakém základě soud první v pořadí založil svoji příslušnost?“⁴⁴⁰

Odůvodnění: Soudní dvůr nejprve uvedl, že časová působnost článku 21 je v tomto případě dána článkem 29 Sansebastiánské úmluvy. Z textu tohoto ustanovení však není zcela zřejmé, zda je možné použít článek 21 i tehdy, kdy první řízení bylo zahájeno před vstupem úmluvy v platnost a druhé po tomto datu, nebo zda je nutné, aby obě řízení byla po vstupu úmluvy v platnost. Aplikace článku 21 nutně implikuje, že soud smluvního státu musí brát v potaz řízení v jiném smluvním státě, které mohlo být zahájeno před či po vstupu úmluvy v platnost. Článek 29 odst. 1 Sansebastiánské úmluvy však

⁴³⁹ C-163/95 Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamond, bod 7.

⁴⁴⁰ Tamtéž, body 2 - 5.

výslovně neřeší, zda v případech více řízení zahájených před soudy více smluvních států musela být všechna řízení zahájena po vstupu úmluvy v platnost. Existují tak dva možné výklady naznačené výše. Oba mohou vést k důsledkům, které jsou neuspokojivé a v rozporu s cíli Bruselské úmluvy, kterými jsou usnadnění uznávání a výkonu rozhodnutí a posílení právní ochrany. Články 21 a 22 Bruselské úmluvy vyjadřují zájem na řádném výkonu spravedlnosti, brání paralelním řízením a vydání odporujících si rozhodnutí. Mají tak od začátku předcházet možnému odepření uznání z důvodu existence neslučitelného rozhodnutí v dožádaném státě.⁴⁴¹

První z variant, tedy, že článek 21 se použije i tehdy, bylo-li první řízení zahájeno před vstupem úmluvy v platnost, by mohl stranám zabránit v získání rozhodnutí, které bude vykonatelné ve státě, kde bylo zahájeno druhé řízení. Soud druhý v pořadí by musel přerušit řízení a následně odmítnou příslušnost, i když by rozhodnutí vydané v prvním řízení nemuselo být v druhém státě uznatelné a vykonatelné. To by byl zejména případ, kdy by nebyly splněny podmínky článku 29 odst. 2 Sansebastiánské úmluvy.⁴⁴²

Druhá z variant, tedy, že článek 21 se použije jen tehdy, pokud obě řízení byla zahájena po vstupu úmluvy v platnost, by umožnila oběma řízením pokračovat. Tato řízení by mohla vyústit ve vydání dvou různých rozhodnutí. Pokud by byla neslučitelná, mohla by být navzájem neuznatelná.⁴⁴³

Z výše uvedeného Soudní dvůr dovodil, že je nutné článek 29 odst. 1 vykládat ve světle struktury a cílů Sansebastiánské a Bruselské úmluvy. Je třeba ho vykládat tak, aby byla posílena právní ochrana osob ve Společenství, usnadněno uznávání a výkon rozhodnutí a omezeno riziko vydání neslučitelných rozhodnutí. Podle článku 29 odst. 2 Sansebastiánské úmluvy rozhodnutí vydaná po vstupu úmluvy v platnost, i když řízení bylo zahájeno před tímto vstupem, se uznají a vykonají podle Kapitoly III Bruselské úmluvy, pokud byl soud příslušný podle pravidel, která se shodují s pravidly o příslušnosti obsaženými v Kapitole II Bruselské úmluvy nebo podle pravidel obsažených v úmluvě uzavřené mezi členským státem původu a dožádaným členským státem, která byla platná v době zahájení řízení. V takové situaci

⁴⁴¹ Tamtéž, body 9 - 13.

⁴⁴² Tamtéž, bod 14.

⁴⁴³ Tamtéž, bod 15.

je druhý soud v souladu s článkem 21 Bruselské úmluvy povinen přerušit řízení, dokud první soud nerozhodne o své příslušnosti a pokud ji přijme, druhý soud je povinen ji v jeho prospěch odmítnout.⁴⁴⁴

Pokud však příslušnost prvního soudu není založena v souladu s článkem 29 odst. 2 Sansebastianské úmluvy, jeho rozhodnutí nebude uznatelné ve státě druhého soudu. V takovém případě by druhý soud článek 21 aplikovat neměl a měl by pokračovat v řízení. V tomto případě může být vydáno rozhodnutí ve státě druhého soudu, kde rozhodnutí prvního soudu nemůže být uznáno a vykonáno. Navíc, rozhodnutí druhého soudu může být uznáno ve státě soud prvního za předpokladu, že není neslučitelné s tam vydaným rozhodnutím.⁴⁴⁵

Pokud ještě první soud nerozhodl o své příslušnosti, může druhý soud aplikovat článek 21 a dočasně přerušit řízení. V řízení pak může později pokračovat, pokud první soud svoji příslušnost odmítne nebo nebudou splněny podmínky článku 29 odst. 2 Sansebastianské úmluvy.⁴⁴⁶

Soudní dvůr dále uvedl, že výše uvedený výklad znamená, že soud smluvního státu musí zkoumat příslušnost soudu jiného členského státu, i když Bruselská úmluva takový přezkum v zásadě zakazuje. Dle Soudního dvora je však tato situace oprávněnou výjimkou. Vyplývá to z ustanovení článku 29 odst. 2 Sansebastianské úmluvy. Druhý soud musí však svůj přezkum omezit pouze na to, zda první soud založil příslušnost na pravidlech odpovídajících Bruselské úmluvě nebo na pravidlech vyplývajících z úmluvy mezi dotčenými státy.⁴⁴⁷

Vlastní hodnocení autorky: V tomto rozhodnutí se Soudní dvůr zabýval časovou působností článku 21 Bruselské úmluvy tam, kde první řízení bylo zahájeno před vstupem úmluvy v daném státě v platnost a druhé řízení bylo v jiném členském státě zahájeno v okamžiku, kdy již v obou státech úmluva platila. Soudní dvůr dospěl k závěru, že použití článku 21 druhým soudem závisí na tom, na jakých pravidlech první soud založil svoji příslušnost. Použitelnost závěrů pro Nařízení Brusel Ibis je rozebrána níže.

⁴⁴⁴ C-163/95 Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamon, body 16 - 19.

⁴⁴⁵ Tamtéž, body 20 - 21.

⁴⁴⁶ Tamtéž, bod 22.

⁴⁴⁷ Tamtéž, body 23 - 25.

VI.4 Závěr

K časové působnosti Nařízení Brusel Ibis se vážou dvě rozhodnutí. První z nich se vztahuje k článku 66 odst. 2 Nařízení Brusel I. Jako takové nebude mít již význam pro článek 66 Nařízení Brusel Ibis, které obdobné přechodné ustanovení neobsahuje. Vzhledem k časové působnosti Nařízení Brusel Ibis však budou rozhodnutí v rámci EU ještě po nějakou dobu uznávána dle Nařízení Brusel I, pro jehož výklad je toto rozhodnutí použitelné.

Druhé rozhodnutí se týká časové působnosti pravidla o litispenci. Nyní si uvedme, do jaké míry jsou závěry tohoto rozhodnutí použitelné pro Nařízení Brusel Ibis. Vraťme si nejprve k Nařízení Brusel I. V jeho případě mohla nastat obdobná situace, jako nastala v uvedeném rozhodnutí. Lze si například představit situaci, kdy bylo v květnu 2013 zahájeno řízení před chorvatským soudem. Následně bylo ve stejné věci a mezi stejnými stranami zahájeno v srpnu 2013 řízení před českým soudem. Je český soud v tomto případě povinen aplikovat článek 27 Nařízení Brusel I?

V době zahájení prvního řízení Nařízení Brusel I neplatilo v obou dotčených státech, v době zahájení druhého řízení už ano. Předpokládejme, že pokud by v prvním řízení bylo vydáno rozhodnutí, bylo by vydáno až po vstupu Nařízení Brusel I v Chorvatsku v platnost. V souladu s uvedeným rozhodnutím Soudního dvora český soud na základě článku 27 odst. 1 přerušil řízení, dokud chorvatský soud nerozhodne o své příslušnosti. Pokud ji chorvatský soud odmítne, bude český soud v řízení pokračovat. Pokud ji však přijme, je český soud oprávněn zkoumat, jestli chorvatské rozhodnutí bude v ČR uznatelné. V tomto ohledu ho bude zajímat článek 66. Odstavec 2 písm. a) není relevantní, protože ani Chorvatsko ani ČR nebyli a nejsou smluvními státy Bruselské úmluvy nebo Luganské úmluvy z roku 1988. Bude ho však v souladu s písm. b) zajímat, zda chorvatský soud založil svoji příslušnost podle pravidel, která se shodují s pravidly pro určení příslušnosti obsaženými v Kapitole II Nařízení Brusel I nebo v dohodě uzavřené mezi Chorvatskem a ČR. V případě, že ano, český soud je povinen odmítnout příslušnost dle článku 27 odst. 2 Nařízení Brusel I.⁴⁴⁸

⁴⁴⁸ MANKOWSKI, Peter. Chapter VI. Transnational Provisions. In MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. *Brussels I Regulation*. Second Edition. Munich: Sellier European Law Publishers, 2012, s. 844.

V případě Nařízení Brusel Ibis může nastat situace, kdy první řízení bude zahájeno před 10. 1. 2015 a druhé po něm. Ani článek 66 odst. 1 Nařízení Brusel Ibis výslovně neřeší, zda je nutné, aby všechna řízení byla zahájena po vstupu tohoto nařízení v platnost. Je tak druhý soud v tomto případě povinen aplikovat článek 29 Nařízení Brusel Ibis nebo článek 27 Nařízení Brusel I? Nařízení Brusel Ibis přineslo do úpravy litispence některé změny (viz článek 29 odst. 2, článek 31 odst. 2, 3). V souladu s výše uvedeným bude druhý soud povinen přerušit řízení dle článku 29 odst. 1 do doby, než první soud rozhodne o své příslušnosti. Pokud ji přijme, měl by dle našeho názoru druhý soud postupovat v souladu s Nařízením Brusel Ibis. V tomto případě sice nebude zajištěna vykonatelnost rozhodnutí prvního soudu podle Nařízení Brusel Ibis, ale bude zajištěna dle Nařízení Brusel I (viz článek 66 odst. 2 Nařízení Brusel Ibis). Hrozí tak riziko odepření uznání z důvodu existence neslučitelného rozhodnutí dle článku 45 odst. 1 písm. c) Nařízení Brusel Ibis.

VI.5 Seznam zdrojů

Monografie

ROZEHNALOVÁ, Naděžda; VALDHANS, Jiří; DRLIČKOVÁ, Klára; KYSELOVSKÁ, Tereza. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 448 s. ISBN 9788074780165.

Kapitoly z monografie, články (i z elektronických databází), příspěvky

MANKOWSKI, Peter. Chapter VI. Transnational Provisions. In MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. *Brussels I Regulation*. Second Edition. Munich: Sellier European Law Publishers, 2012. s. 834 - 846. ISBN 9783866531420.

Judikatura

Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. 10. 1997. Elsbeth Freifrau von Horn vs. Kevin Cinnamon. Věc C-163/95.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. 6. 2012. Wolf Naturprodukte GmbH vs. SEWAR spol., s. r. o. Věc C-514/10.

Právní předpisy

Nariadení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (konsolidované znění). In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:02001R0044-20130709&qid=1415785458977&from=CS>.

Nariadení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění). In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R1215&rid=1>.

Úmluva ze dne 27. 9. 1968 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. In *EUR-lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:41998A0126&from=CS>.